KOVÁCS JÓZSEF

A 150 ÉVES KUNÁGOTAI SZENT IMRE TEMPLOM

KOVÁCS JÓZSEF

A 150 ÉVES KUNÁGOTAI SZENT IMRE TEMPLOM

Templomépítő őseink emlékére

Lektorálta
Kovács Péter
Blás Sándor

Fotó
Fábián István

A címlapon a kunágotai Szent Imre Plébánia
viaszpecsét lenyomata látható 1866.

A hátlap belső oldalán a Szent Imre Plébánia gumibélyegző lenyomata 1866-ból.
A hátlapon a templom nappali és éjszakai drónfelvétele látható.

ISBN 978-615-01-0110-1

KOVÁCS JÓZSEF

A 150 ÉVES KUNÁGOTAI SZENT IMRE TEMPLOM

1870–2020

KOVÁCS JÓZSEF MAGÁNKIADÁSA
SZEGED 2020

ELŐSZÓ

Szent Imre tiszteletére szentelt templom a középkorban a Csanád Egyházmegyében egyedül a Battonyától délre eső Basarág településen volt a fennmardt oklevelek tanúsága szerint. A török alatt azonban elpusztult és nem is épült újjá.

Egyházmegyénk jelenlegi területén Endrődön, Csengelén van templom Szent Imre tiszteletére szentelve, valamint egy-egy kápolna Köröstarcsán, Mindszenten és a Szent Gellért Szeminárium kápolnája Szegeden.

Szülőfalum Kunágota temploma 150 éve épült föl és 1870. november 5-én lett megáldva Szent Imre herceg tiszteletére. A plébánia történetének feldolgozása kapcsán 1993-ban már érintettem a templom építésének körülményeit, amikor a község alapításának 150. évfordulóját ünnepeltük.

A templomszentelés 150 éves évfordulójára tekintettel, a templommal kapcsolatos források figyelembe-vételével, gazdag képanyaggal jelentetem meg ezt a kis füzetet, a magam és az utókor számára emlékeztetőül, valamint templomépítő őseink előtt tisztelegve. Ők nehéz körülmények között fontosnak tartották, hogy a községben megfelelő Isten háza épüljön. Az utódok a plébánosok vezetésével az eltelt 150 év alatt mindig szeretettel vették körül a templomot, gondoskodva tatarozásáról, díszítéséről mind a mai napig és remélhetőleg a jövőben is.

Köszönetet mondok Mons. Kovács Péter békési püspöki helynök úrnak és Főtisztelendő Blás Sándor plébános úrnak a lektorálásért és a segítségért. Fábián Istvánnak a fotók elkészítéséért. Köszönet Gábor Lászlónak a 2. és 3. számú régi képekért.

Szeged, 2020. augusztus 15. Nagyboldogasszony ünnepén

Dr. Kovács József
püspöki általános helynök
Kunágota díszpolgára

ELŐZMÉNYEK

Kunágota középkori temploma, melyet Liska András régész vezetésével tártak fel 2005. szeptember 5-16. között, a jelenlegi településtől ÉNY-i irányban a Magyarbánhegyesre vezető út bal oldalán, a Beszerika dűlőben lévő dombon állt. Valószínűleg Szent Ágota tiszteletére volt szentelve. A templom hajóját a hívek számának növekedése miatt egy alkalommal nyugati irányba meg kellett hosszabbítani, ekkor látták el karzattal is. A templom és a körülötte lévő falu a török időben elpusztult. A templomon belül és körülötte sírokat találtak a régészek.

A középkori Kunágota település létrejötte Szilágyi Mihálynak, Mátyás király nagybátyjának köszönhető, aki 1457-ben telepítette a községet. Ebből az időből egy papjának a neve maradt fönn - egy 1526 előtti kéziratban - Péternek hívták.

1493. március 22-én Csanád Egyházmegyéből egy kunágotai hívő, Szitás Lukács András Rómába zarándokolt Piroska nővérével, András fiával és annak feleségével Lúciával, ahol beírták nevüket a Szentlélek Társulat anyakönyvébe. A korabeli viszonyok miatt ilyen zarándoklatot csak jómódú, anyagiakban gazdag hívek engedhettek meg maguknak.

AZ ÚJRATELEPÜLÉS

A török utáni időben a középkori falu határa nehezen népesült be. Kunágota puszta néven említik a területet. Az itt élő kevés katolikus hívő lelkipásztori ellátása a makói plébániához tartozott. A Battonyai Plébánia megalakulásával a hívek lelkipásztori ellátását a püspök a battonyai plébánosra bízta. A hívek azonban Kovácsházára is vitték gyermekeiket keresztelni.

Kunágota puszta 6. osztályán 1843 őszén Geöcz László kamarai tanácsos közreműködésével Geöcztelep elnevezéssel a Magyar Kamara 130 telekkel dohánykertészséget hozott létre. Az újonnan létrejött település, amint a Kunágota pusztán lakó katolikus hívek lelkipásztori ellátása is, Battonya plébániához tartozott. Onnan járt ki a plébános, majd a káplán.

A szentmise bemutatására a községháza terme szolgált 27 éven keresztül. A jelenlegi fogorvosi lakás helyén állott. A kápolna a kertészek védőszentjének Páduai Szent Antalnak a tiszteletére volt megáldva. 1846-ban azonban már Szent Imre volt a kápolna védőszentje. Jól fel volt szerelve templomi eszközökkel. Szent Antalt ábrázoló nagyméretű kép mellett még 9 szentkép és egy Szűz Máriát ábrázoló szobor volt benne. Előtte haranglábon három harang függött. Egy 120 fontos (54.5 kg) egy 80 fontos (36 kg) és egy 40 fontos (18 kg). 1858-ban megalakult a Rózsafűzér Társulat. 1859-ben a püspök bérmálást tartott Kunágotán és megvizsgálta a hitéleti körülményeket. 1860-ban egy 169 fontos (84 kg) harang is készült Szűz Mária tiszteletére. Minden hónap 2-ik vasárnapján és ünnepnapokon volt szentmise.

A község 1866-ban vált önálló lelkészséggé, ekkor kapott először helyben lakó lelkipásztort Bodnár Endre személyében. Kunágota község és a csanádi püspök szerződést kötöttek, amelyben a lelkész fizetését, a templom fölépítést és a lelkészlak biztosítását fektetik le. A község vállalja, hogy a szerződés aláírásától (1866) számítva nyolc éven belül egy templomot építtet és azt minden szükségessekkel felszereli.

A TEMPLOM ÉPÍTÉSE

A település megalakulásától eltelt 27 év amikorra elkészült a templom. A kertészközségek ideiglenes jelleggel lettek alapítva, a szerződést 20 évre kötötték a Kamarával. Ha a szerződést a Kamara nem hosszabbította volna meg, a házakat le kellett volna bontani és az eredeti állapot visszaállításával a területet vissza kellett volna adni. Miután az első szerződés lejártával újabb megállapodás köttetett, stabilizálódott a falu léte, lehetőség nyílt a korábban többször kért templom megépítésére is.

1867. november 28-án a Pécskai Magyar Királyi Kincstári Uradalomhoz tartozó Kunágota telepítvényes község elöljárói a püspökhöz fordulnak, hogy a falu elszegényedése miatt az önálló lelkészség alapításakor szerződésben megfogalmazott kötelességüknek nem tudnak eleget tenni, a templomot ön erejükből nem tudják felépíteni. Kérik a püspököt, hogy a Vallás Alapból kérjen anyagi támogatást a templom felépítésére.

Ugyanezen a napon egy külön levélben ismertetik a püspökkel a templom építésének anyagi hátterét. A püspök 2 000 Forintot ígért, a lakosság 1 288 Ft adott össze búzában, az egyház pénztárában templomépítésre 212 Ft áll rendelkezésre ez összesen 3 500 Ft készpénz. A pusztai birtokosok és bérlők összesen 100 öl szalmát adnak az 500 ezer db tégla égetéséhez, valamint a Kincstár adja a területet a templom felépítéséhez. A hiányzó összeget a Vallás Alapból kérik kiegészíteni.

A következő év tavaszán elkezdik a tégla égetését. Kiderült, hogy a téglaégető mester téglainak 1/3-a selejtes. Ezért kárpótlásul a mester a 250 ezer db tégla helyett 350 ezer db téglát égetett, amit a Község 1704 Ft összegben átvett. 1869. március 13-án a püspök közli a lelkésszel, hogy a templom építését még az év elején el akarja kezdeni. A tervet Uisitz Lipót aradi építész készítette el. Április 4-én a Közgyűlés elhatározta, hogy a templom építéséhez elkészült téglát a piactéren, az építendő templom mellett garmadában halmozza föl.

Június 29-én megalakult a templomépítési gondnokság Piros Ágoston, Varga István, Horváth József, Borsos Mihály, Farkas György, Balázs János, Kis Ignác, Olasz András részvételével.

Az építendő templom méretei: 18 öl (34.1 m) hosszú, 6.5 (12.3 m) öl széles, 6 öl (11.4 m) magas, a torony magassága 31 méter.

Szükségesnek tartották a templomépítési gondnokság kibővítését. Jenák József, Piros Ferentz, Kisházi János, Varga Mátyás, Miklós János, id. Nagy József, id. Vintze József, Hunyadi János kaptak fölkérést az előzőekben megválasztottak mellett arra, hogy ellenőrizzék a templom építését. Az építkezés még a nyáron elindult. A szentély jobb oldalán sekrestye épült. Augusztus 26-án a tégla kevésnek bizonyult, ezért még szükség volt 50-60 ezer db égetésére. A templom falainak fölhúzása még az ősz folyamán elkészült. Az építőmester Bozsik József volt, az ácsmester Klingenpöck József. A templomépítésből kimaradt téglát a község nem adta el a jelentkezőknek, azt a plébánia felépítéséhez használták föl.

A templom építése 13 000 Ft-ba került. Bonnaz Sándor püspök 5 000 Ft-ot, a község 8 000 Ft-ot adott a tégla a fuvar és a napszámon kívül.

1869. szeptember 4-én értesítik a püspököt, hogy a templom falai már fölépültek. Minden a terv szerint lett elvégezve. A püspök 5.000 Ft-ot küldött a munkálatok fizetésére.

A Vallás és Közoktatási Minisztérium a püspökön keresztül 1870. április 4-én 1.000 Ft-ot adott a templom belső felszerelésére.

1870. november 5-én áldotta meg a templomot Mikosevics József kevermesi esperesplébános, Szent Imre herceg tiszteletére. A nagy sár miatt a püspök és a főesperes nem tudta vállalni az utazást. Az elkészült templom méretei: hosszúsága 35.8 m, szélessége a hajóban 11.3 m, belmagasság 10 m. Gerincmagaság 15.3 m, a torony magassága 31.7 m.

Az ünnepségre a hívek nagy száma miatt Battonyáról 5 csendlegény segítségét kérték a rend fenntartására. Őket a Nagyvendéglőben helyezték el, amely a jelenlegi mentőállomás helyén állt.

A TEMPLOM TOVÁBBI ÉLETE

Az orgona a következő évben lett megépítve, Kovács Ignác szegedi orgonaépítő munkája 1 000 Ft-ba került.

A templom padjai 1873-ban készültek el Aradon Czeiler István asztalosnál 450 Ft összegben. Ebből a hívek 250 Ft összeget adtak, 200 Ft a templomépítési alapból maradt.

1876-ban már javítani kellett a rosszul elkészített tetőt. Ekkor Gyenes Barnabás lelkész a püspöktől 1 800 Ft segélyt kapott. A cserépfedést zsindelyre cserélték.

Ebben az évben készült el a templom Szent Imrét ábrázoló főoltár képe Bécsben, Bonnaz Sándor püspök ajándékaként. 500 Ft-ba került. Gyenes Barnabás maga ment el Bécsbe a képet megrendelni.

A Pesti Oltáregylet 1882-ben 260 Ft értékű adományt adott a templomnak templomi ruhák és edények formájában. Jakabffy László egy 150 Ft értékű kelyhet adományozott a templomnak. Folytatódott a templom felszerelése, 1884-ben Jakabffy Tódorné 110 Ft-ért gyászmiséhez való koporsót készíttetett 24 gyertyatartóval. Jakabffy Miklósné pedig a keresztkút oltárát készíttette el 300 Ft-ot meghaladó összegben.

A következő évben búcsú napjára elkészült a három mellékoltár. Az egyik Szűz Mária mennybevételének, a másik Szent Júlia tiszteletére, a harmadik a keresztelőkút oltára, melynek oltárképe Jézus megkeresztelkedését ábrázolta. Az első két oltár összesen 660 Ft-ba került. Ebből többen 187 Ft-ot adtak össze, Jakabffy Béláné a hiányzó 473 Ft-ot adományozta.

A toronyban lévő harangok mellé új harangok öntését határozták el. A Szentháromság harang 380 - 400 kg, a második neve Szent István 200 - 220 kg, A harmadikra a galamb rajzát kérték, a negyedik ismeretlen. Novotny Antal temesvári harang öntő készítette el 10 évi garanciával a meglévő négy harang anyagát felhasználva. Négy év múlva a második harangból egy darab kiesett. Az egyházközség felszólította a harang öntő mestert a garancia alapján a harang újra öntésére.

A templom javára Molnár György kovácsoltvas áldoztató rácsot adományozott 1896-ban.1898-ban a templomot tatarozták. A bekerülési összege 9 500 aranykorona volt. Návay Lajos képviselőházi elnök közbenjárására a földművelődésügyi

miniszter 5 000 aranykoronát adományozott a munkálatokra. A többit a hívek adományából fedezték. 1902-ben készült el a templom főoltára, Molnár György pusztai földbirtokos adományaként.

István fiuk emlékére Urbán Péter és Purgly Ilona a kunágotai r. k. templomnak 1903. évben (olvasható a kehely talpán) egy kelyhet adományozott. (46. sz. kép) *Piros Antal és neje Boldog Franciska ajándéka a Kunágotai róm. kath. templomnak 1914.* (felirattal) egy cibóriumot (áldoztató kelyhet) adományozott. (47. sz. kép)

1917-ben a Nagy Háborúba elvitték a templom 3 harangját, a temetőből pedig egyet. Az első harang 646 kg, a második 193 kg, a harmadik, 83 kg, a negyedik 25 kg súlyú volt. Egy harang maradt a toronyban a 35 kg súlyú. A harangok nem kerültek beolvasztásra. A háború végén visszakapta az egyházközség, de összetörve. Későbbi harangöntés anyagául szolgáltak, mely 1926-ban valósult meg. Sopronban öntötte az négy új harangot Seltenhofer Frigyes. Az első harang 1344 kg, a második 784 kg, a harmadik 408 kg, a negyedik 152 kg. A harangok álványzatát Jenák Sándor helybeli kovácsmester készítette el.

Az orgonát 1934-ben kibővítették, két év múlva megint felújították 1 700 pengő értékben. 1944-ben a katonaság hadi célokra elvitte a II. sz harangot, melynek 784 kg volt a súlya. Szent József képe volt rajta a következő felirattal: „Szent József a szentcsalád leggondosabb őrzője, könyörögj érettünk! Isten dicsőségére öntötték Boldog József és neje Pocsay Mária 1926". A Budapesti Eucharisztikus Világkongresszus emlékére 1938-ban Juhász Hugó budapesti festőművész 720 pengő értékben elkészítette a szentély bal oldali színes üvegablakát, mely a szentmise úrfelmutatását ábrázolja. (60. sz. kép) A jobb oldali ablak pedig a Szent István év emlékére Szent István királyt. A hívek és Prokop Sándor plébános adományából készültek el az ablakok. A Szent Istvánt ábrázoló színes üvegablak sajnos 1944-ben elpusztult, mikor a templom szentélye belövést kapott. 1939-ben Raffai Lajosné zárt gyóntatószéket adományozott a templomnak. (23. sz. kép) A front elvonultával 1944-ben kijavították a templomon esett sérüléseket. A templom tornya három, a szentélye egy belövést kapott. A plébánia felöli ablakok és a templom tetőzete teljesen tönkrement. Az orgonát megrongálták. A közelgő tél miatt a legszükségesebb munkálatokat elvégezték. A tetőt újra rakták, a megsérült tornyot újra falazták. A betört ablakokat részben üveggel, részben deszkával kijavították. A munkálatokra a hívek minden kérés nélkül 4 135 pengőt adtak össze.

A templom felszentelésének 75. évfordulójára 1945-ben a hívek adományából és a község hozzájárulásával tatarozták a templom külsejét. 96 743 pengő jött össze. A munkálatok a búcsúra elkészültek. Ekkor kapott a templom ideiglenes villanyvilágítást.

1956 tavaszán az orgona elromlott. Szentmiséken harmóniumot használt a kántor. A nyár folyamán az orgonát sikerült megjavítani. 1960-ban két szenes kályhát állítottak be a templom fűtésére. 1961-ben egy nagy vihar 21 helyen megrongálta a templom tetőzetét. A hibát kijavították. 1962-ben a plébánia és a templom új kerítést kapott Szakács József plébánossága idején. A templom toronysisakját újra festették, a keresztet és a gömböt bearanyozták. magát a tornyot körbe állványozva nemesvakolattal vonták be. A következő évben is folytatódott a templom külső felújítása. A torony alatti rész kivételével a templom falait keresztvágó fűrésszel átvágták és háromszoros szigetelő lemezt húztak be. A templom külső vakolatát teljesen

leverték és újra vakolták nemesvakolattal. A csatornákat lefestették és cementjárdával vették körül a templomot.

1965. január 1-től február 15-ig a templom zárva volt száj és körömfájás miatt. Június hónapban a teljes templombelsőt felállványozták. A belső vakolatot leverték, előkészítették a falat a következő évben történő festéshez. A szószéket megszüntették, a mellékoltárokat elbontották, a szobrok számát csökkentették és a szobrokat műkőből készült konzolra helyezték. Az áldoztató rácsot elbontották. A templom ablakait dupla üveggel látták el. 1966-ban elkészült a templom belső festése dr. Bardon Alfréd műegyetemi tanár tervei alapján Papp László és fiai végezték a festési munkálatokat. Ekkor festették le a hajó mennyezetén lévő Leonardo da Vinci Utolsó vacsora képének másolatát.

Az egyházközség alapításának 100. évfordulójára a kívül-belül felújított templomot Ijjas József csanádi apostoli kormányzó áldotta meg.

1971-ben villamosították a templom harangjait. A munkálatokat Cserenyecz István és Vaczkó Béla végezték. Ezt megelőzően harangkötéllel, kézzel húzta a harangozó a harangokat. Ebben az évben a templom tornyát is újrafestették. 1973-ban a főbejárat és a sekrestye ajtó fölé előtetőt építettek.

Az elkészült új liturgikus teret Udvardy József csanádi püspök áldotta meg 1975. szeptember 8-án. Ekkor készült el a templom tetőzetének a felújítása is. Új szembe miséző oltár és ambó készült, szintén dr. Bardon Alfréd tervei alapján. A régi keresztelőkút helyébe újat készítettek és elöl a templom hajójának bal oldalán helyezték el. A régi kikerült a templomból. (59. sz. kép) 1981-ben a templom fűtését olajfűtésű Dantherm kályhával oldották meg. 1992-ben az Önkormányzat és a Püspökség anyagi segítségével – mikor Gyulay Endre volt a püspök – Mátyás János plébánossága idején önkéntes munkával Kovács József templomgondnok vezetésével Gábor Lajos közreműködésével elkészült a templom új léckerítése. A következő évben a templom előtti rész téglaburkolatát betonra cserélték.

Egy adományozó jóvoltából a templom éjszakai díszkivilágítást kapott 2008-ban. Az Önkormányzat vállalta a világítás üzemeltetését.

A kétezres évek első felében a templom belső falait újra festették és a lábazatot is újra burkolták Gyenes Csaba plébánossága idején. A templom képeit nem érintette a festés.

Nagy Róbert plébánossága alatt korszerűsítették a templom fűtését. A padokba elektromos padfűtést szereltek.

2013-ban a szentély jobb oldali ablakát Szűz Máriát ábrázoló színes ablakra cserélték.

A templom tornyát újra bádogozták és lefestették a torony ablak alatti párkányig pályázati pénzből 2018-ban, Blás Sándor plébános vezetésével, Kiss-Rigó László püspöksége alatt.

A templom 150 éves évfordulójára 2020-ban pályázati pénzből a belső lábazatot szellőző burkolattal látták el. A főbejárattól balra lévő torony alatti virágozó falát a hajó felé megnyitották és egy kápolnát képeztek ki. A templom külső vakolatát felújították, lefestették és a tetőt is a pala helyett cserépfedésre cserélték. A templom új csatornát is kapott. A templom előtti rész díszburkolattal látták el. A templom hajójában adományokból 6 új színes üvegablak készült.

A TEMPLOM BELSŐ DÍSZÍTÉSE, FESTÉSE

A templom késő barokk stílusban épült, klasszicizáló elemekkel. Szentélye délkelet irányába mutat, illeszkedve a település szerkezetéhez. Belső díszítésének stílusa modern. A fali képek kerete és a rajta lévő alakok egy része laparanyozással készült. A szentély boltozatán Szent Imrének a templom védőszentjének címere látható. (9. sz. kép) Árpád-házi pajzs hercegi koronával, liliommal. Felirata: „Árpádházi Szent Imre herceg könyörögj érettünk." A szentély bal oldali falán, a régi keresztelőkút helye fölött keresztelőkancsóból kifolyó víz. Alatta a paradicsom fáján kígyó tekeredik szájában almával. Felettük a keresztség kiszolgáltatásához használatos gyertya, mely a megszentelő kegyelem fényére utal. Alatta szöveg: „Én Isten gyermeke vagyok." (12. sz. kép)

A diadalív fölött a hajó felöli oldalon két térdeplő angyal tartja a felirat szalagját, melyen a szöveg: „Dicsőség az Istennek, békesség az embernek". (6. sz. kép)

A diadalív bal oldalán, szemben a jelenlegi keresztelőkút fölötti falmezőben Jézus születése a jobb oldali falmezőben a régi szószék helyén a föltámadt Krisztust ábrázoló kép látható. (10. és 11. sz. kép)

A templomhajó mennyezetén középen a sugárkoszorúban lévő a föltámadt Krisztust szimbolizáló bárány képe látható. A sugárkoszorúban az α és az Ω valamint a X és a P görög ábécé betűi Krisztus a kezdet és a vég. A kereszt száraiban ószövetségi és újszövetségi szimbólumok: szőlőfürt, kehely, a kánai menyegző korsói, búzakalász, öt kenyérrel, öt hal. (13. sz. kép)

A bal oldali falon elöl, Krisztus a mi eledelünk és reményünk című kép, horgony, hal, kehelyből ivó lélekmadár látható. (19. sz. kép) Középen a Szentháromság ábrázolása (17. sz. kép), hátul – Krisztus Egyháza – című kép, egy viharban hányódó hajót ábrázol, melynek kormányát Isten keze tartja. A hajó alatt egy vörös sárkány van ábrázolva. Ez eredetileg zöld színű volt, csak a rendszerváltás után festették át vörösre. (18. sz. kép)

Jobbról elöl, Krisztus táplál minket c. kép. Pelikán saját vérével táplálja kicsinyeit. (21. sz. kép) Középen, Krisztus áldozata. (20. sz. kép) Kínzásának eszközei, királyi trónus a négy evangélistával, evangélium könyvtekercsével. Hátul az ószövetségi égőáldozat, mint Krisztus áldozatának előképe a két kőtáblával. (16. sz. kép)

A kórus mellvédjén: Az örök élet forrása fakad Krisztus keresztjéből c. kép található. A forrásból a híveket megjelenítő szarvasok és bárányok isznak. (7. sz. kép)

A TEMPLOM BÚTORZATA

A főoltár, mely egyben a szentségi oltár is fából készült klasszicista stílusban. (41. sz. kép) A szembemisézö oltár fából készült a diadalív alatt helyezkedik el, fölötte a diadalívről belógó kereszttel. (45. sz. kép) A templom szentélyének bal oldali részén található a papi szék előtte a diadalív alatt az oltár mellett a fából készült ambó (42. sz. kép), mellette a keresztelőkút, vörösréz tetővel. (43. sz. kép) A templomban 11 pár pad található. A hajó jobb oldalán elől egy mellékoltár áll mely korábban a szentségi oltárként szolgált. (44. sz. kép) Jobb oldalt a kórus alatt van a gyóntatószék. (23. sz. kép)

SZOBROK, KÉPEK A TEMPLOMBAN

A főoltár képe az oltár előtt térdelve imádkozó Szent Imrét ábrázolja. (41. sz. kép) A főoltár jobb oldalán Szent István király a bal oldalán Szent László király festett, fából készült szobra látható. (39. 40. sz. kép)

A hajó oldalfalán a 14 stáció képe helyezkedik el. (58. sz. kép) A többi szobor: a hajóban bal oldalon a Lourdes-i Szűz Mária (49. sz. kép), Szent József (51. sz. kép), és a Pieta szobra (54. sz. kép), jobb oldalon elöl a Jézus Szíve (50. sz. kép), Szent Borbála (52. sz. kép), Kis Szent Teréz szobra (53. sz. kép), míg az ajtó jobb oldalán Szent Ferenc (56. sz. kép) a bal oldalán Szent Antal szobra van (55. sz. kép).

A TEMPLOM SZÍNES ABLAKAI

A szentély bal oldalán lévő színes üvegablak 1938-ban készült az Eukarisztikus Világkongresszus emlékére. A szentmise Úrfelmutatását jeleníti meg. (60. sz. kép) A jobb oldalon Szűz Máriát ábrázoló színes ablak 2013-ban készült. (61. sz. kép) A hajóban jobb oldalon elöl Szent Józsefet (63. sz. kép), középen Szent Annát (65. sz. kép), hátul Páduai Szent Antalt ábrázoló színes üvegablak található. (67. sz. kép) Bal oldalon elöl Szent Istvánt (62. sz. kép), középen Szent Ágotát (64. sz. kép), hátul Boldog Apor Vilmost megjelenítő színes üvegablakok vannak (66. sz. kép). Mindegyik 2020-ban készült, Máté István és Lantos Györgyi alkotásai.

A TEMPLOM VILÁGÍTÁSA

A templom világítása reflektorokkal van megoldva. A szentély jobb oldali falán az örökmécses látható. A hajó mennyezetéről két üvegcsillár van belógatva. A templom éjszakai külső megvilágítása három reflektorral történik.

AZ ORGONA

Az orgona két részből áll. Az első részét 1871-ben készítették, majd 1934-ben kibővítették. Többször felújították. A II. világháború alatt megsérült. Legutóbb 1985-ben alakították át. Ekkor lett újból két manuálos. Az első manuálhoz 6 regiszter, a másodikhoz 4 regiszter tartozik, összesen 760 síppal. A pedálmű 60 sípot tartalmaz. Az alsó manuál pneumatikus, a felső, új bővítés, elektronikus rendszerű. Jelenleg nem működik. Az ének kíséretét harmóniummal oldják meg. (22. sz. kép)

A SEKRESTYE

A szentély jobb oldalán helyezkedik el külön bejárattal. Mérete 5×5 méter. Bútorzata fából készült szekrények és előkészítő asztallal. (24. sz. kép)

A HARANGOK

I. A nagy harang: 1 344 kg. (28. sz. kép)
Képe: Magyarok Nagyasszonya

Felirata: NAGYASSZONYUNK HAZÁNK REMÉNYE, BÚS NEMZETED ZOKOGVA ESD! A VILÁGHÁBORÚBAN ELESETT HŐS FIAINK EMLÉKÉRE AJÁNLJUK A KUNÁGOTAI RÓM. KATH. HÍVEK! 1926. ÖNTÖTTÉK: SELTENHOFER FRIGYES FIAI HARANGÖNTŐ-GYÁRÁBAN SOPRONBAN 5040. SZ.

II. A középső harang: 408 kg. (30. sz. kép)
Képe: Szent Imre herceg
Felirata: SZŰZ SZENT IMRE AZ ÁRTATLANSÁGNAK, MAGYAR IFJÚSÁGNAK TE VAGY SZÓSZÓLÓJA ÉS PÁRTFOGÓJA! ISTEN DICSŐSÉGÉRE, ŐSEINK HITÉVEL AJÁNLJÁK A KUNÁGOTAI HÍVEK. 1926.

III. A kis harang: 152 kg. (31. sz. kép)
K épe: Szent Mihály arkangyal
Felirata: ÚGY IGYEKEZZÉL MOST ÉLNI, HOGY HALÁLOD ÓRÁJÁN ÖRÜLNÖD LEHESSEN INKÁBB, MINT RETTEGNED. ISTEN DICSŐSÉGÉRE ŐSEINK HITÉVEL AJÁNLJÁK A KUNÁGOTAI HÍVEK 1926.

A TEMPLOM ELŐTTI KERESZT

A templom előtti kőkeresztet id. Piros Ferenc állította 1890-ben. (4. sz. kép)

KUNÁGOTAI LELKÉSZEK, PLÉBÁNOSOK

Bodnár Endre 1866–1971, Gyenes Barnabás 1871–1916, Takács Vince 1916, Kelemen András 1916–1923, Gönczi Károly 1923, dr. Szántó Géza 1923–1933, Prokop Sándor 1933–1938, Fülöp István 1938–1939, Borsoviczky Lajos 1939–1944, Fülöp István 1944–1946, Vörösvári Nándor 1946–1954, Krajnai Hudolin Lajos 1952–1953, Vida Elemér 1953–1954, Toldy Antal 1954–1961, Rácz Lajos 1961, Szakács József 1961–1989, Mátyás János 1989–2000, Gyenes Csaba 2000–2005, Nagy Róbert 2005–2011, Blás Sándor 2011–.

A TEMPLOM GONDNOKAI

Tóth József 1857–1872, Luptovics József 1872–1891, Tóth József 1891–1892, Hoffenpradl István 1892–1898, Krébesz Gyula 1898–1915, Páger Lajos 1915–1940, Bakó Pál 1940–1944, Gyenes András 1944–1950, Sztranyánszki József 1950–1957, Varga János 1957–1960, Fülöp Antal 1960–1971, Piros Ferenc 1971–1989, Kovács József 1989–1993, Kiss György 1993–1998, Szabó Nándor 1998–2003, Gábor László 2003–2008, Mag Etelka 2008–2018, Götző János 2018–.

KÁNTORTANÍTÓK, KÁNTOROK

Kassai János 1944–1848, Galló Péter 1848–1850, Samu József 1850–1854, Bertha István 1854–1860, Széchenyi Lajos 1860–1864, Devernyák Tamás 1864–1872, Veszelovszky János 1872–1873, Krébesz Márton 1873–1911, Mayer Ferenc Gyula 1911–1915, Botár Gerő 1915, Krébesz Gyula 1915–1920, Potyondi Imre 1920–1926, Palatinusz András 1926–1927, Puska László 1927–1940, Kovács Boldizsár 1940–1944, Tibor Róza 1944–1945, Bíró Ilona 1945, Angyal István 1945–1946, Engi Illés 1946–1949, Bodor György

1949–1957, Piros Zoltán 1957–1961, Piros Julianna Magdolna 1961–1990, Szakács József 1990–1992, Korpa Béláné 1992–1993, Szakács József 1993–1999, Korpa Béláné 1999–2006, Kiss Gyula 2006–.

SEKRESTYÉSEK, HARANGOZÓK

Rigó József 1867–1868, Szabó Tóth József 1868, Kovács János 1868–1870, Frank József 1870, Csajbók József 1870–1871, Szabó József 1871–1872, Keverő István 1872–1890, Krébesz Mátyás 1890–1908, Miklós Mihály 1908–1914, Krébesz József 1914–1929, Józsa György 1929–1973, Józsa Györgyné 1973–1974, Gécs Mária 1974–1977, Józsa Györgyné 1977–1988, Piros Magdolna 1988–1989, Major Béláné 1989–1997, Major László 1997–2002, Kiss Tibor 2002–2006, Piros Magdolna 2006–2008, Perza Mihályné 2006–.

A KUNÁGOTÁRÓL SZÁRMAZÓ PAPOK ÉS SZERZETESNŐK

PAPOK:

MONS. KELEMEN ANDRÁS
Kunágota, 1878 – Apátfalva, 1958.
Papszentelés: Temesvár, 1901. szeptember 22.
pápai kamarás, zsinati vizsgáztató
esperesplébános

MONS. DR. KOVÁCS JÓZSEF
Kunágota, 1956 –.
Papszentelés: Szeged, 1984. június 16.
a püspök általános helynöke, bírósági helynök
szemináriumi rektor, irodaigazgató, kanonok
Szeged Gál Ferenc Egyetem: dékán

MONS. KOVÁCS PÉTER
Medgyesegyháza. 1962 –.
Papszentelés: Szeged 1987. június 20.
békési püspöki helynök, pápai káplán,
gyulai esperesplébános

SZERZETESNŐK:

BÍRÓ ERZSÉBET MÁRIA MARCIÁNA SRD
Kunágota, 1917 – Jászberény, 1994.
Az Isteni Megváltóról Nevezett Nővérek Kongregációja (Megváltós nővérek) 1942.
Örökfogadalom: 1949.

PIROS JULIANNA MAGDOLNA MSV
Kunágota, 1919 – Budapest, 2014.
Szűz Mária Társasága Budapest 1939.
Örökfogadalma: 1949.

FORRÁSOK

Egyházi Tudósító, Kunágota 1925.

GÁBOR, L., *Képes fejezetek egy kertészközség életéből Kunágota 175,* Kunágota 2019.

Plébániai Levéltár, Kunágota, *Historia Domus I–III.*

KOVÁCS, J., *A kunágotai katolikus egyházközség története 1843–1993.*, Szeged 1994.

KOVÁCS, J., *Kunágota elnevezéséről és alapításának évéről,* Szeged 2011.

KOVÁCS, J., *Geöcztelep (Kunágota) alapításának évéről,* Szeged 2018.

LISKA, A., *Kunágota középkori temploma,* Gyula 2006.

Szeged-Csanádi Egyházmegyei Levéltár, Szeged, Kunágota

KUNÁGOTÁRÓL MEGJELENT KIADVÁNYOK

(A megjelenés sorrendjében)

Móra Ferenc: *Lovassírok Kunágotán,* (Csanádvármegyei Könyvtár 5.) Szeged 1926. (utánnyomás: 1999)

Szeder Pál: *Kunágota község agrárpolitikája,* Homok 1933.

Seres József: *Kunágota község társadalomrajza,* (Magyar Társaság Falukutató Intézete) Budapest 1937.

Seres József: *Egy viharsarki falu múltja és útja a felszabadulás után* (Békés Megyei Könyvtár), Békéscsaba 1987.

Bencsik János: Kunágota kertésztelep paraszti társadalma 1844–1871. (A Békés Megyei Múzeumok Közleményei 11), *A Békés megyei múzeumi kutatások eredményeiből.* Békéscsaba 1988.

Dáczer Károly: *Üzenet másfél évszázad távlatából (Geöcztelep születése Kunágota pusztán)* in Kunágota alapításának 150. évfordulójára, Kunágota 1994.

Dr. Szabó Pál: *A zászlótartó (Bereczki Mátéra emlékezve)* in. Kunágota alapításának 150. évfordulójára, Kunágota 1994.

Kovács József: *A kunágotai katolikus egyházközség története 1843–1993.*, Szeged 1994.

Kósa László: *A kunágotai áttérés,* in A pesti polgár (Tanulmányok Vörös Károly emlékére) Debrecen 1999.

Liska András: *Kunágota középkori temploma,* Gyula 2006.

Kovács József: *Kunágota elnevezéséről és alapításának évéről,* Szeged 2011.

Kovács József: *Geöcztelep (Kunágota) alapításának évéről,* Szeged 2018.

Gábor László: *Képes fejezetek egy kertészközség életéből Kunágota 175,* Kunágota 2019.

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ 5
ELŐZMÉNYEK 6
AZ ÚJRATELEPÜLÉS 6
A TEMPLOM ÉPÍTÉSE 7
A TEMPLOM TOVÁBBI ÉLETE 8
A TEMPLOM BELSŐ DÍSZÍTÉSE, FESTÉSE 11
A TEMPLOM BÚTORZATA 11
SZOBROK, KÉPEK A TEMPLOMBAN 12
A TEMPLOM SZÍNES ABLAKAI 12
A TEMPLOM VILÁGÍTÁSA 12
AZ ORGONA 12
A SEKRESTYE 12
A HARANGOK 12
A TEMPLOM ELŐTTI KERESZT 13
KUNÁGOTAI LELKÉSZEK, PLÉBÁNOSOK 13
A TEMPLOM GONDNOKAI 13
KÁNTORTANÍTÓK, KÁNTOROK 13
SEKRESTYÉSEK, HARANGOZÓK 14
A KUNÁGOTÁRÓL SZÁRMAZÓ PAPOK ÉS SZERZETESNŐK 14
FORRÁSOK 15
KUNÁGOTÁRÓL MEGJELENT KIADVÁNYOK 16
KÉPEK 18

KÉPEK

1. kép.
A templom képe az 1930-1940-es években.

2. kép.
A templom belső képe az átalakítás előtti időből, szószékkel és a keresztelőkúttal. 1959.

3. kép.
A szentély képe a főoltárral és balról a papi szék fölötti baldachinnal. 1959.

4. kép.
A templom előtti kő kereszt 1890.

5. kép.
A templom belső képe.

6. kép.
A diadalív feliratszalagja.

7. kép.
A kórusmellvéd.

8. kép.
A templom hajója.

9. kép.
A szentély mennyezetképe.

10. kép.
A keresztelőkút fölötti kép, Jézus Születése.

11. kép. A szentély mellett a jobb oldalon
a föltámadt Krisztus képe.

12. kép. A szentély bal oldali képe
a régi keresztelőkút fölött.

13. kép.
A hajó mennyezetképe.

14. kép.
Díszítő kép a hajóban.

15. kép.
Díszítő kép a hajóban.

16. kép. Az ószövetségi áldozat, mint Krisztus áldozatának előképe, jobb oldalon hátul.

17. kép.
A Szentháromság ábrázolása bal oldalon középen.

18. kép.
Krisztus egyháza bal oldalon hátul.

19. kép. Krisztus a mi eledelünk és reményünk, bal oldalon elöl.

20. kép. Krisztus áldozata, kínzásának eszközei a négy evangélista szimbólumával, jobb oldalon középen.

21. kép.
Krisztus táplál minket, jobb oldalon elöl.

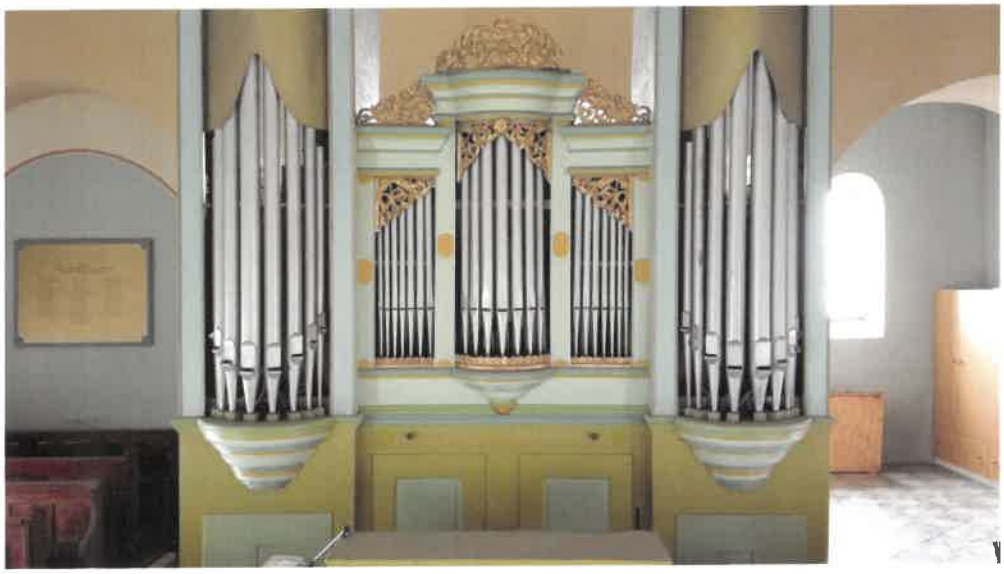

22. kép.
Az orgona.

23. kép.
A gyóntatószék

24. kép.
A sekrestye bútorzata.

25. kép.
A templom padlása a cserepezés előtt, 2020.

26. kép.
Új harang, kötéllel való felhúzása a toronyba 1926.

27. kép.
A templom külső képe 1993.

28. kép.
A nagyharang.

29. kép. Az Urbán kastély kápolnájából behozott harang a plébánián.

30. kép.
A középső harang.

31. kép.
A kisharang.

32. kép.
Zöld miseruha gobelin hímzéssel.

33. kép.
Piros miseruha gobelin hímzéssel.

34. kép.
Fehér miseruha.

35. kép.
Rózsaszín miseruha hímzéssel.

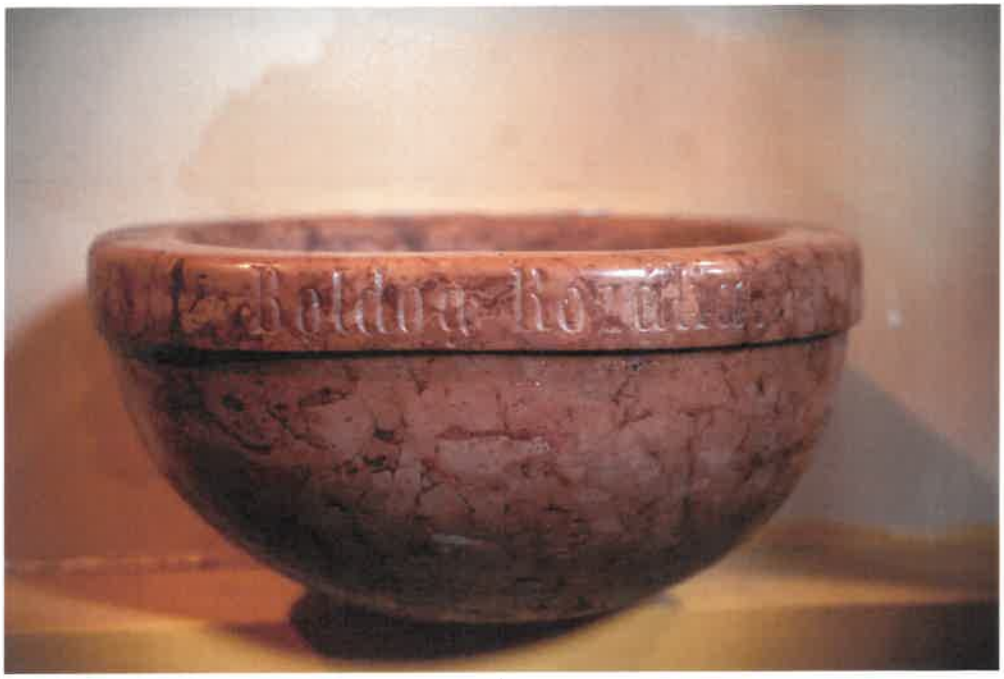

36. kép.
Szentelvíztartó a bejáratnál.

37. kép.
Csengő a sekrestye szentélybe nyíló ajtajánál.

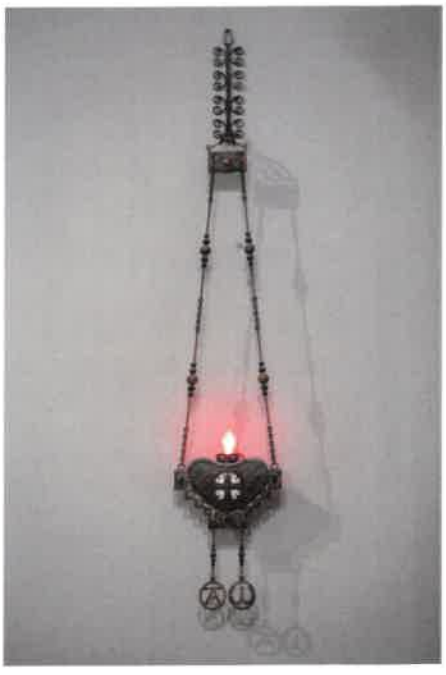

38. kép.
Örökmécses a szentély bal oldalán elöl.

39. kép.
Szent István király szobra a főoltár bal oldalán.

40. kép.
Szent László király szobra a főoltár jobb oldalán.

41. kép.
A főoltár.

42. kép.
A felolvasó állvány (ambó).

43. kép.
A keresztelőkút a húsvéti gyertyával.

44. kép.
A volt szentségi oltár.

45. kép.
A szembe miséző oltár.

46. kép.
Kehely paténával (tányérkával).

47. kép.
Cibórium (áldoztató kehely).

48. kép.
Monstrancia. (szentségmutató)

49. kép.
A Lourdes-i Szűz Mária szobra, bal oldalon elöl.

50. kép.
Jézus Szíve szobor, jobb oldalon elöl.

51. kép.
Szent József szobra bal oldalon középen.

52. kép.
Szent Borbála szobra jobb oldalon középen.

53. kép.
Kis Szent Teréz szobra jobb oldalon hátul.

54. kép.
Pieta szobor bal oldalon hátul.

55. kép.
Páduai Szent Antal szobra a bejárat mellett.

56. kép.
Szent Ferenc szobra a bejárat mellett.

57. kép.
A templom 150. évfordulójára készült emlékérme.

58. kép.
A 14. stáció kép.

59. kép.
A régi keresztelőkút a plébánia udvarán.

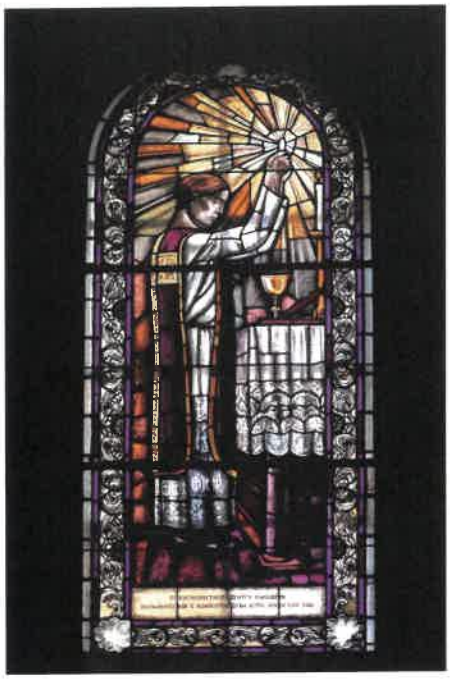

60. kép. A szentély bal oldali üvegablaka az Eucharisztikus Világkongresszus emlékére1938.

61. kép. A szentély jobb oldali üvegablaka Szűz Mária gyermekével. 2013.

62. kép. A hajó bal oldali első üvegablaka, Szent István felajánlja a koronát. 2020.

63. kép. Jobb oldalon elöl a hajóban Szent Józsefet ábrázoló üvegablak. 2020.

64. kép. Bal oldalon középen az üvegablak Szent Ágotát ábrázolja. 2020.

65. kép. Jobb oldalon középen: Szent Anna bemutatja a gyermek Máriát a templomban. 2020.

66. kép. Bal oldalon hátul: boldog Apor Vilmost ábrázoló üvegablak. 2020.

67. kép. Jobb oldalon a hátsó üvegablak: Szent Antal prédikál a halaknak. 2020.

SIGILLUM
†
ECCLESIAE
KUNAGOTAENSIS
1866.